



บทที่ 3

### วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์ระบบการจัดการประถมศึกษาของหน่วยงาน  
รัฐบาลและเอกชน ในกรุงเทพมหานคร" ประกอบด้วยวิธีการหลัก 2 ประการ คือ

1. การศึกษาองค์รวม (Holistic Studies) ของสภาพการจัดการประถมศึกษาของหน่วยงานรัฐบาลและเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ผ่านกรอบแนวคิดของทฤษฎีระบบ คือ สภาพแวดล้อมภายนอก ปัจจัยนำเข้า กระบวนการจัดการศึกษา และปัจจัยนำออกหรือผลผลิตทางการศึกษา โดยการวิเคราะห์เอกสาร การใช้แบบสำรวจสภาพการจัดการประถมศึกษาและการสัมภาษณ์
2. การศึกษาลักษณะ ทักษะ และความพึงพอใจในการทำงานของผู้บริหารและครู ซึ่งปฏิบัติงานในหน่วยงานรัฐบาลและเอกชน ใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Studies) โดยวิธีการวิจัยแบบสำรวจเปรียบเทียบ โดยใช้แบบวัดและแบบสอบถาม แล้ววิเคราะห์ด้วยหลักสถิติ

ทั้งนี้ โดยมีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

#### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สภาพของระบบการจัดการประถมศึกษา ของหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายนอก ปัจจัยนำเข้า กระบวนการจัดการศึกษา และปัจจัยนำออกหรือผลผลิตทางการศึกษา
2. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาที่สำคัญ ของระบบการจัดการประถมศึกษาของหน่วยงานรัฐบาลและเอกชน ในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาระบบการจัดการประถมศึกษาของหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในกรุงเทพมหานคร

## ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

### ประชากร

ปัจจุบันมีหน่วยงานทั้งรัฐบาลและเอกชน ที่จัดการประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร แยกเป็นโรงเรียนในสังกัดหน่วยงานรัฐบาลและโรงเรียนในสังกัดหน่วยงานเอกชน โดยแบ่งประเภทโรงเรียนตามกลุ่มเป้าหมายนักเรียนที่รับผิตชอบได้แก่ เด็กปกติ เด็กพิการ และเด็กด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครแยกตามสังกัด

| สังกัด                             | กลุ่มเป้าหมาย  | เฉพาะเด็ก<br>ปกติ | เด็กพิการ         |            | เด็กด้อย<br>โอกาสทาง<br>เศรษฐกิจ<br>และสังคม |               | รวม        |
|------------------------------------|--|-------------------|-------------------|------------|--|---------------|------------|
|                                    |  |                   | ตาม<br>ขอบ<br>เขต | นอก<br>เขต | พิการ<br>ทาง<br>ร่างกาย                      | ปัญญา<br>อ่อน |            |
| <b>หน่วยงานของรัฐบาล</b>           |  |                   |                   |            |  |               |            |
| <b>กระทรวงศึกษาธิการ</b>           |  |                   |                   |            |  |               |            |
| -                                  | โรงเรียนการศึกษาพิเศษและการ<br>ศึกษาสงเคราะห์กรมสามัญศึกษา | -                 | -                 | 3          | -  | 1*            | 4          |
| -                                  | โรงเรียน สปช. กทม.   | 25                | -                 | 5*         | -  | 8*            | 38         |
| -                                  | โรงเรียนสาธิตวิทยาลัยครู                                   | 2                 | -                 | -          | -  | -             | 2          |
| <b>กระทรวงมหาดไทย</b>              |  |                   |                   |            |  |               |            |
| -                                  | โรงเรียนในสถานสงเคราะห์เด็ก<br>กรมประชาสงเคราะห์           | -                 | -                 | -          | -  | 1             | 1          |
| <b>กระทรวงสาธารณสุข</b>            |  |                   |                   |            |  |               |            |
| -                                  | โรงเรียนสังกัดกรมการแพทย์                                  | -                 | -                 | -          | 1  | -             | 1          |
| <b>ทบวงมหาวิทยาลัย</b>             |  |                   |                   |            |  |               |            |
| -                                  | โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย                                   | 2                 | -                 | 1*         | -  | -             | 3          |
| <b>สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร</b>  |  |                   |                   |            |  |               |            |
| -                                  | โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร                                | 424               | 1*                | -          | -  | 2*            | 427        |
| <b>หน่วยงานเอกชน</b>               |  |                   |                   |            |  |               |            |
| <b>สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา-</b> |  |                   |                   |            |  |               |            |
| <b>เอกชน</b>                       |  |                   |                   |            |  |               |            |
| -                                  | โรงเรียนเอกชน  | 360               | -                 | -          | -  | -             | 360        |
| -                                  | โรงเรียนการกุศลของวัดใน<br>พุทธศาสนา                       | -                 | -                 | -          | -  | 2             | 2          |
| -                                  | โรงเรียนเอกชนของคริสตศาสนา                                 | 85                | -                 | -          | -  | 2             | 87         |
| <b>องค์การเอกชน</b>                |  |                   |                   |            |  |               |            |
| -                                  | โรงเรียนหรือสถานศึกษาของ<br>องค์การเอกชน                   | -                 | 2                 | -          | -  | 4             | 7          |
|                                    | <b>รวม</b>   | <b>898</b>        | <b>3</b>          | <b>9</b>   | <b>-</b>                                     | <b>15</b>     | <b>938</b> |

\* หมายถึง โรงเรียนเรียนร่วม

ที่มา : เอกสารแสดงรายชื่อและจำนวนโรงเรียนของแต่ละหน่วยงาน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้บริหารและครู ซึ่งสอนระดับประถมศึกษาของหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนทั้งหมด ได้แก่ ผู้บริหาร 938 คน และครู 25,560 คน

### กลุ่มตัวอย่างประชากร

การสุ่มตัวอย่างประชากร ใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling)

1. การสุ่มตัวอย่างประชากร โดยแบ่งประชากรออกเป็นหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชน และแบ่งหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชนออกเป็นหน่วยงานย่อย ๆ ที่รับผิดชอบในหน่วยงานย่อย แต่ละหน่วยงานจะแบ่งโรงเรียนในสังกัดเป็น 3 ประเภทตามกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ โรงเรียนที่สอนเด็กปกติ เด็กพิการและเด็กด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม จากนั้นสุ่มตัวอย่างโรงเรียนตามหน่วยงานที่สังกัดโดยวิธีสุ่มแบบง่าย มาหน่วยงานละ 30 โรงเรียนได้มีน้อยกว่า 30 โรงเรียน นำมาศึกษาทุกโรงเรียน โรงเรียนที่ได้รับการสุ่ม ประกอบด้วย
  - 1.1 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา 4 โรงเรียน
  - 1.2 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 30 โรงเรียน
  - 1.3 โรงเรียนสังกัดกรมการฝึกหัดครู 2 โรงเรียน
  - 1.4 โรงเรียนสังกัดกรมประชาสัมพันธ์ 1 โรงเรียน
  - 1.5 โรงเรียนสังกัดกรมการแพทย์ 1 โรงเรียน
  - 1.6 โรงเรียนสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 3 โรงเรียน
  - 1.7 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร 30 โรงเรียน
  - 1.8 โรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 30 โรงเรียน
  - 1.9 โรงเรียนการกุศลของวัดในพุทธศาสนา 2 โรงเรียน
  - 1.10 โรงเรียนเอกชนของคริสต์ศาสนา 30 โรงเรียน
  - 1.11 โรงเรียนหรือสถานศึกษาขององค์การเอกชน 13 โรงเรียน

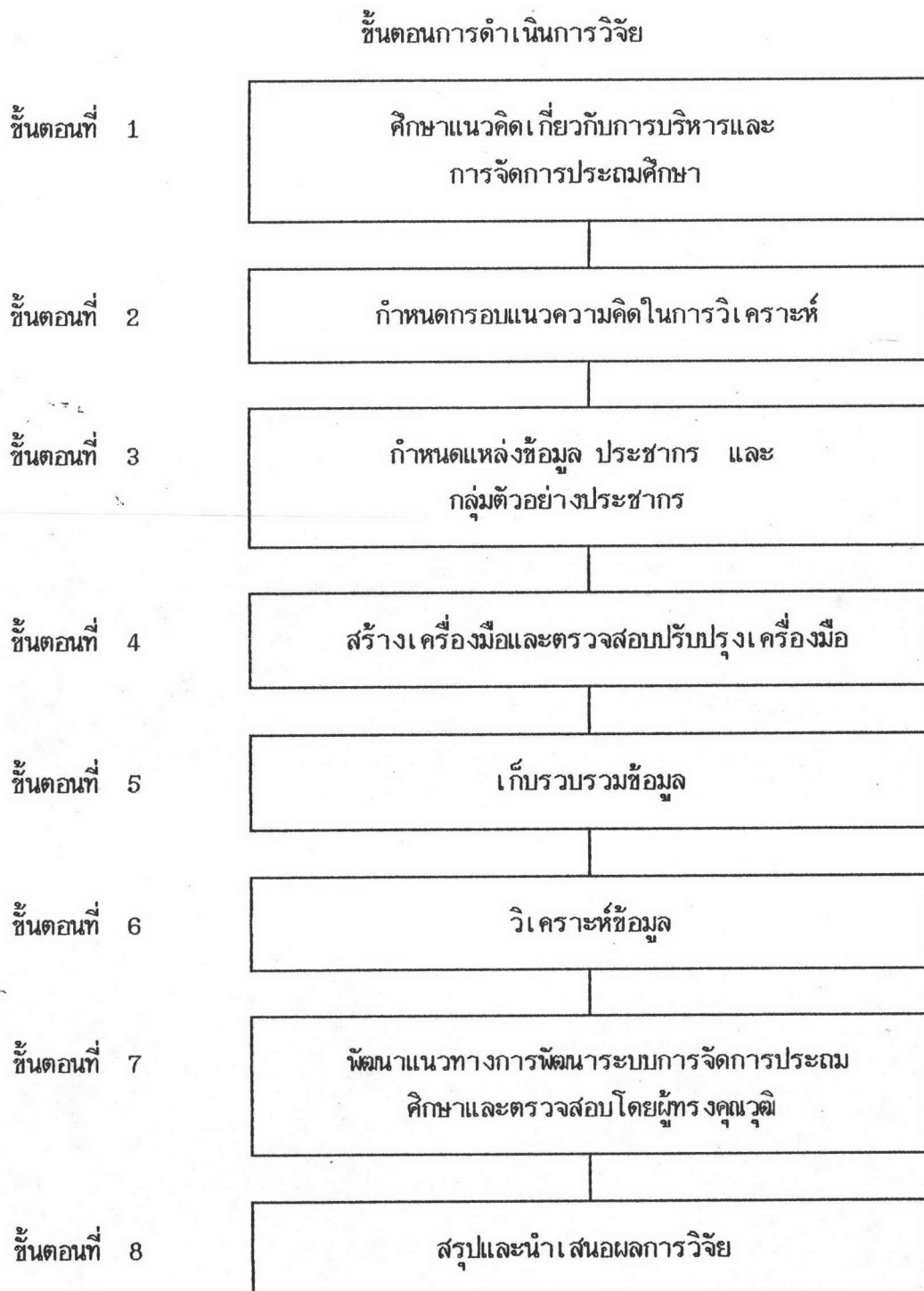
รวม 146 โรงเรียน
2. ใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรผู้บริหาร จากทุกโรงเรียนที่ได้รับการสุ่ม โรงเรียนละ 1 คน รวม 146 คน
3. สุ่มตัวอย่างประชากรครูจากโรงเรียนดังกล่าว รวม 400 คน ตามเกณฑ์ของ Yamane (1967) โดยแบ่งสัดส่วนตามจำนวนโรงเรียนที่สุ่มในแต่ละสังกัด

4. จากผู้บริหาร 146 คน ในข้อ 2 สุ่มตัวอย่างมาร้อยละ 25 (ประกอบ  
กรรมสูตร : 2524) จากโรงเรียนประถมศึกษาทั้งเขตชั้นในและชั้นนอกของกรุงเทพมหานคร  
แล้วใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างสัมภาษณ์ผู้บริหาร เพื่อการศึกษาข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับ  
กระบวนการจัดการศึกษา จำนวน 37 คน

รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร จาก 146 โรงเรียน เป็นผู้บริหาร 146 คน  
และครู 400 คน รวม 546 คน (รายละเอียดตามภาคผนวก ค.)

### ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัย ได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการไว้ 9 ขั้นตอน ดัง  
แผนภูมิต่อไปนี้



แผนภูมิที่ 5 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

## รายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย มีดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาเอกสาร ตำรา วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2535 แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 7 แผนการพัฒนาศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ระยะที่ 7 ของกระทรวงศึกษาธิการ รายงานการศึกษาของหน่วยงานทั้งรัฐบาลและเอกชน ตำรา วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการประถมศึกษา

ขั้นที่ 2 การกำหนดกรอบแนวความคิดในการวิเคราะห์สภาพและปัญหาสำคัญของระบบการจัดการประถมศึกษา โดยพัฒนาจากแนวคิดทฤษฎีระบบ (System Theory) ของ Kast and Rosenzweig (1985) Farmer and Richman (1970) กรอบแนวความคิดระบบที่กำหนดประกอบด้วย

1. สภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ ระบบสังคม ระบบการเมืองการปกครอง ระบบเศรษฐกิจ และระบบเทคโนโลยี
2. ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ นโยบายการจัดการประถมศึกษา ผู้บริหาร ครู นักเรียน งบประมาณ อาคารสถานที่ อุปกรณ์การศึกษา และหลักสูตร
3. กระบวนการจัดการศึกษา ได้แก่ เป้าหมายองค์การ เทคโนโลยี จิตวิทยา โครงสร้างองค์การ และการจัดการ
4. ปัจจัยนำออก ได้แก่ ผลผลิตทางการศึกษา คือ จำนวนนักเรียนที่จบการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน อัตราการเรียนต่อความประหยัดคือค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียน และความพึงพอใจในการทำงาน คือ ความพึงพอใจในการทำงานของผู้บริหารครู

ขั้นที่ 3 การกำหนดแหล่งข้อมูล ประชากร และกลุ่มตัวอย่างประชากร คือ ประชากรผู้บริหารและครูที่จัดการศึกษาหรือสอนในระดับประถมศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยได้แก่ผู้บริหาร 146 คน และครู 400 คน

ขั้นที่ 4 การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบปรับปรุงเครื่องมือ เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่

1. แนวการวิเคราะห์เอกสาร ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์เอกสาร ตำรา วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในประเด็นต่าง ๆ ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีระบบ ดังต่อไปนี้

1.1 แนวการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ในส่วนของระบบสังคม ระบบ การเมืองการปกครอง ระบบเศรษฐกิจ และระบบเทคโนโลยี

1.2 แนวการวิเคราะห์ปัจจัยนำเข้า ในส่วนของ นโยบายการจัดการประถม ศึกษา ผู้บริหาร ครู นักเรียน งบประมาณ อาคารสถานที่ และหลักสูตร

1.3 แนวการวิเคราะห์กระบวนการจัดการศึกษา ในส่วนของ เป้าหมาย องค์การ และโครงสร้างองค์การ

1.4 แนวการวิเคราะห์ปัจจัยนำออก ในส่วนของ อัตราการเรียนต่อ และค่าใช้จ่ายรายหัว

2. แบบสำรวจ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาสภาพและข้อมูลพื้นฐานของหน่วยงาน ที่จัดการศึกษา ทั้งในส่วนของสภาพแวดล้อมภายนอก ปัจจัยนำเข้า กระบวนการจัดการศึกษา และปัจจัยนำออก

3. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview)

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้รับการสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 กระบวนการจัดการศึกษาของหน่วยงาน

ส่วนที่ 3 ปัญหาในการจัดการศึกษาและข้อเสนอแนะ

4. แบบวัดผู้บริหาร และครู ซึ่งผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบวัดเชิงจิตวิทยาและแบบ สอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ

ส่วนที่ 2 แบบวัดและแบบสอบถามผู้บริหาร และครูในประเด็นต่อไปนี้

1) แบบวัดลักษณะ (Personality test) ใช้แบบวัดซึ่งผู้วิจัยแปล และเรียบเรียงมาจากแบบวัด Dogmatism Scale ของ Rokeach (1956 อ้างถึงใน Robinson and Shaver, 1976:418-446) ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ จำนวน 40 ข้อ มีระดับความเชื่อมั่น .81

2) แบบวัดทัศนคติ (Attitude test) ใช้แบบวัดซึ่งผู้วิจัยแปลและ เรียบเรียงมาจากแบบวัด Radicalism - Conservative Scale ของ Comrey and Newmeyer ( 1956 อ้างถึงใน Robinson and Shaver, 1976 : 476-479) ลักษณะเป็น



แบบมาตราส่วนประเมินค่า 9 ระดับ จำนวน 30 ข้อ มีระดับความเชื่อมั่น .96

- 3) แบบวัดความพึงพอใจในการทำงาน (Job Satisfaction test) ใช้แบบวัดความพึงพอใจในการทำงานซึ่งผู้วิจัยแปลและเรียบเรียงจากแบบวัดความพึงพอใจในการทำงานของ Kanungo (1982 : 125-168) มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ จำนวน 16 ข้อ ค่าความเชื่อมั่น .91
- 4) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยและทฤษฎีต่าง ๆ จำนวน 59 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องด้านภาษา ของเครื่องมือในการวิจัยทั้งหมด โดยในขั้นต้นได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนิภา คุปรัตน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวิวัฒน์ ปิตยานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และจากนั้นได้รับความกรุณาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและความถูกต้องของภาษาที่ใช้ (รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ตามภาคผนวก ก.) ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะ เพิ่มเติมจากผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่านมาเป็นข้อพิจารณาปรับปรุงข้อคำถาม แล้วนำไปให้ประชากรผู้บริหารและครู จำนวน 10 คน ซึ่งมีใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรทดลองใช้ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์แล้ว นำกลับมาปรับปรุง โดยได้รับความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้ง

#### ขั้นที่ 5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสำรวจสภาพและข้อมูลเบื้องต้นของหน่วยงานที่จัดการประถมศึกษา จำนวน 146 โรงเรียน ระหว่างเดือนกันยายน - พฤศจิกายน 2536 โดยผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัย จำนวน 5 คน ซึ่งจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ด้านสังคมศาสตร์ และผู้วิจัยได้ฝึกอบรมและให้ทดลองเก็บข้อมูลแล้ว มีความสามารถในการเก็บข้อมูลได้ ทั้งนี้ทั้งผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ร่วมกันออกเก็บข้อมูลที่ข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิ

ระยะที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบวัด เพื่อศึกษาลักษณะทัศนคติ และความพึงพอใจในการทำงาน และแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน ของผู้บริหาร 146 ชุด และครู 400 ชุด จำนวนทั้งสิ้น 546 ชุด ระหว่างเดือน

พฤศจิกายน - ธันวาคม 2536 โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยออกเก็บข้อมูล และบางส่วนส่งทางไปรษณีย์ ผู้วิจัยได้รับแบบวัดและแบบสอบถามกลับคืน และคัดเลือกเฉพาะที่มีความสมบูรณ์สามารถนำมาประมวลและวิเคราะห์ได้ เป็นของผู้บริหาร 130 ชุด ของครู 365 ชุด รวมทั้งสิ้น 495 ชุด คิดเป็นร้อยละ 90.65

ระยะที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ออกสัมภาษณ์ผู้บริหาร จำนวน 37 คน ระหว่างเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2537 โดยผู้วิจัยออกสัมภาษณ์ด้วยตนเอง มีผู้บริหารให้การสัมภาษณ์รวม 37 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00

### ขั้นที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบ ข้อมูลเกี่ยวกับเอกสาร และแบบสำรวจสภาพการจัดการประถมศึกษาของหน่วยงานรัฐบาลและเอกชน ใช้วิธีแจกแจงเนื้อหาตามแบบการวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis) และวิเคราะห์ด้วยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ
2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ใช้วิธีแจกแจงเนื้อหาตามระบบการวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis) และวิเคราะห์ด้วยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

$$\text{สูตร ค่าร้อยละในรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

### 3. ข้อมูลจากแบบวัด

#### 3.1 การวิเคราะห์ลักษณะความยึดมั่น (Dogmatic Scale)

วิเคราะห์โดยหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ( $\bar{x}$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากคะแนนรวมของผู้ตอบทุกคน โดยการคิดคะแนน กำหนดเป็นดังนี้

|   |                        |     |
|---|------------------------|-----|
| 6 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง      | = 7 |
| 5 | เห็นด้วย               | = 6 |
| 4 | เห็นด้วยเป็นบางส่วน    | = 5 |
| 3 | ไม่เห็นด้วยเป็นบางส่วน | = 3 |
| 2 | ไม่เห็นด้วย            | = 2 |
| 1 | ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง   | = 1 |

ทั้งนี้กำหนดค่าของคะแนนรวมจาก 40 ข้อ ระหว่าง 40 - 280 คะแนน คะแนนสูง แสดงถึงแนวโน้มการมีลักษณะความยึดมั่นสูง คะแนนต่ำแสดงถึงแนวโน้มการมีลักษณะความยึดมั่นต่ำ (Rokeach 1956 อ้างถึงใน Robinson and Shaver, 1976 : 418-446)

3.2 การวิเคราะห์ทัศนคติปฏิรูป-อนุรักษนิยม (Radicalism-Conservative Scale) วิเคราะห์โดยหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ( $\bar{x}$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยการคิดคะแนนกำหนดเป็นดังนี้

- 9 เห็นด้วยมากที่สุด = 9
- 8 เห็นด้วยมาก = 8
- 7 เห็นด้วย = 7
- 6 เห็นด้วยเป็นบางส่วน = 6
- 5 ไม่น่าใจ = 5
- 4 ไม่เห็นด้วยเป็นบางส่วน = 4
- 3 ไม่เห็นด้วย = 3
- 2 ไม่เห็นด้วยมาก = 2
- 1 ไม่เห็นด้วยมากที่สุด = 1

ทั้งนี้กำหนดค่าของคะแนนรวมจาก 30 ข้อ ระหว่าง 30 - 270 คะแนน คะแนนสูงแสดงถึงแนวโน้มการมีทัศนคติอนุรักษนิยม คะแนนต่ำแสดงถึงแนวโน้มการมีทัศนคติปฏิรูปนิยม (Comrey and Newmeyer 1956 อ้างถึงใน Robinson and Shaver, 1976 : 476-479)

ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างประชากรแต่ละกลุ่ม โดยใช้สถิติ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ค่ามัชฌิมเลขคณิต } \bar{x} \\ \text{สูตร } \bar{x} &= \frac{\sum x}{N} \\ \bar{x} &= \text{ค่ามัชฌิมเลขคณิต} \\ \sum x &= \text{ผลรวมของค่าระดับที่วัด} \\ N &= \text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด} \end{aligned}$$

ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

$$\text{สูตร S.D.} = \sqrt{\frac{\sum x^2}{N} - \left(\frac{\sum x}{N}\right)^2}$$

$\sum x$  = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด  
 $\sum x^2$  = ผลรวมของกำลังสองของคะแนนทั้งหมด  
 $N$  = จำนวนผู้ให้ข้อมูล

3.3 การวิเคราะห์ความพึงพอใจในการทำงาน โดยการวิเคราะห์  
จากค่ามัธยฐานเลขคณิต

กำหนดค่าของตัวแปรตาม (Y) ซึ่งได้แก่ ความพึงพอใจในการทำงานไว้ดังนี้

|                    |   |
|--------------------|---|
| พึงพอใจที่สุด      | หมายถึงค่าเฉลี่ยของคะแนนระหว่าง 5.50-6.00 |
| พึงพอใจปานกลาง     | หมายถึงค่าเฉลี่ยของคะแนนระหว่าง 4.50-5.49 |
| พึงพอใจเล็กน้อย    | หมายถึงค่าเฉลี่ยของคะแนนระหว่าง 3.50-4.49 |
| ไม่พึงพอใจเล็กน้อย | หมายถึงค่าเฉลี่ยของคะแนนระหว่าง 2.50-3.49 |
| ไม่พึงพอใจปานกลาง  | หมายถึงค่าเฉลี่ยของคะแนนระหว่าง 1.50-2.49 |
| ไม่พึงพอใจที่สุด   | หมายถึงค่าเฉลี่ยของคะแนนระหว่าง 1.00-1.49 |

ส่วนตัวแปรอิสระ (x) ซึ่งได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการทำงาน  
ได้แก่

- $x_1$  เงินเดือน
- $x_2$  ผลประโยชน์เก็บกูกูล
- $x_3$  ความมั่นคงในการปฏิบัติงาน
- $x_4$  ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน
- $x_5$  สภาพแวดล้อมในการทำงาน
- $x_6$  ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา
- $x_7$  ความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา
- $x_8$  การปกครองบังคับบัญชา
- $x_9$  การนิเทศงาน
- $x_{10}$  นโยบายและการบริหารงาน

|                 |                          |
|-----------------|--------------------------|
| X <sub>11</sub> | ความก้าวหน้า             |
| X <sub>12</sub> | ความรับผิดชอบ            |
| X <sub>13</sub> | ลักษณะงานที่ปฏิบัติ      |
| X <sub>14</sub> | การได้รับการยอมรับนับถือ |
| X <sub>15</sub> | ความสำเร็จในการทำงาน     |

ได้กำหนดค่าของตัวแปรอิสระ ดังนี้

|                      |   |
|----------------------|---|
| เห็นด้วยอย่างยิ่ง    | หมายถึง ค่าเฉลี่ย ของคะแนนระหว่าง 4.50-5.00 |
| เห็นด้วย             | หมายถึง ค่าเฉลี่ย ของคะแนนระหว่าง 3.50-4.49 |
| ไม่แน่ใจ             | หมายถึง ค่าเฉลี่ย ของคะแนนระหว่าง 2.50-3.49 |
| ไม่เห็นด้วย          | หมายถึง ค่าเฉลี่ย ของคะแนนระหว่าง 1.50-2.49 |
| ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง | หมายถึง ค่าเฉลี่ย ของคะแนนระหว่าง 1.00-1.49 |

การวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการทำงานของผู้บริหารและครู ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficients) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) ของสถาบันคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

### 3.4 การกำหนดแนวการพิจารณาประสิทธิภาพของการจัดการ

ประสิทธิภาพของการจัดการ หมายถึง การจัดการประถมศึกษาของหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพ มีความประหยัด และผู้ปฏิบัติงาน มีความพึงพอใจในการทำงาน

ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นเพื่อพิจารณาประสิทธิภาพของการจัดการ คือ

- 3.4.1 การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดตามประเภทของโรงเรียน และกลุ่มเป้าหมายนักเรียนที่รับผิดชอบ ได้แก่
  - 3.4.2 ผลผลิตทางการศึกษามีคุณภาพ
    - ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในวิชาและกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ โดยเฉลี่ยตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป
    - อัตราการเรียนต่อระดับที่สูงขึ้น ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป
  - 3.4.3 ความประหยัด ได้แก่ ค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานครต่อปี ไม่เกิน 5,450.60 บาท

### 3.4.4 ผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจในการทำงาน ระดับปานกลาง ขึ้นไป

## 3.5 การกำหนดแนวทางการวิเคราะห์ปัญหาที่สำคัญของระบบการจัดการ ประถมศึกษา

ปัญหาที่สำคัญของระบบการจัดการประถมศึกษา หมายถึงลักษณะ  
ปัญหาที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการจัดการของหน่วยงานรัฐบาลและเอกชน  
ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ปัญหาที่สำคัญ คือ

### 3.5.1 กำหนดประเด็นที่จะพิจารณาปัญหา ได้แก่

- ผลกระทบของสภาพแวดล้อมภายนอกที่ก่อให้เกิดปัญหา
- ปัญหาปัจจัยนำเข้า
- ปัญหาของกระบวนการจัดการศึกษา
- การขาดประสิทธิภาพในการจัดการ

### 3.5.2 ระบุปัญหา

### 3.5.3 พิจารณาองค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อปัญหา

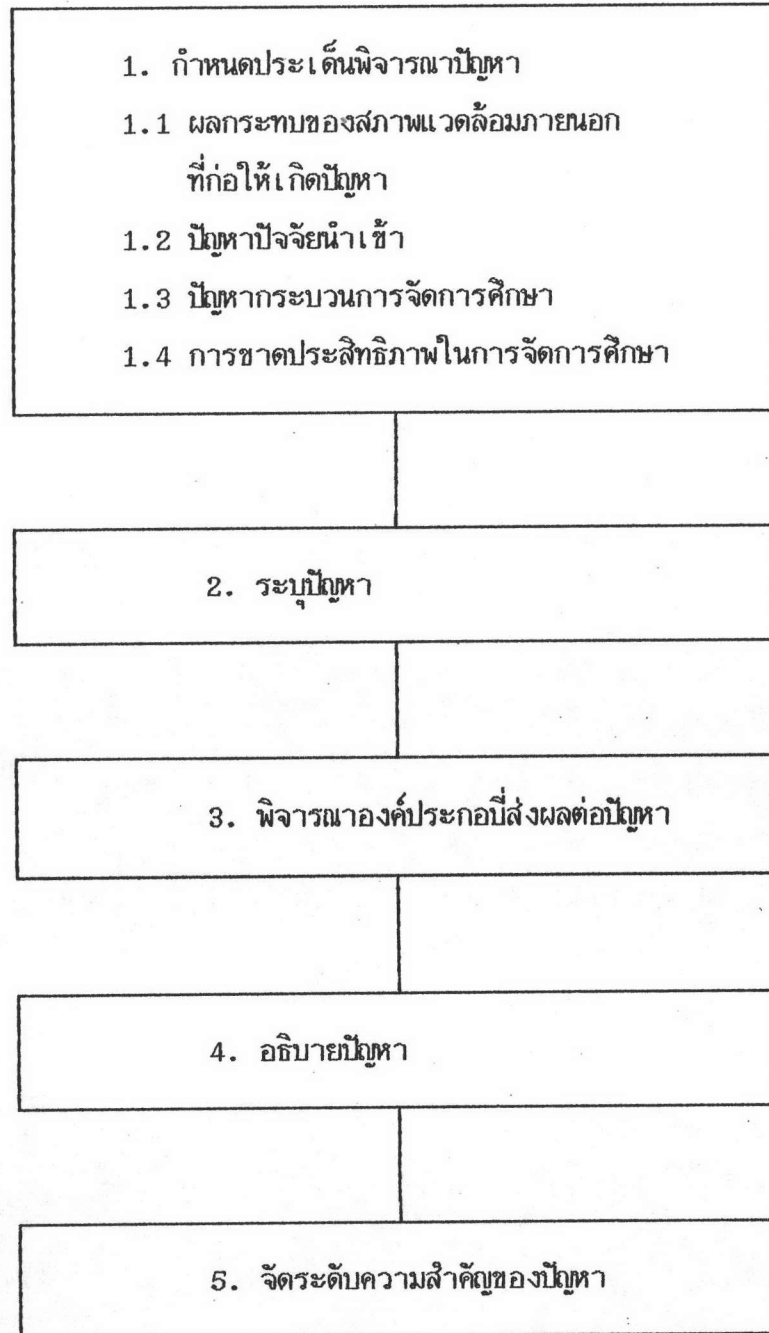
### 3.5.4 อธิบายปัญหา

### 3.5.5 จัดลำดับความสำคัญของปัญหา

จากนั้นผู้วิจัยได้เสนอปัญหาที่สำคัญให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 คน  
ตรวจสอบ และให้ข้อคิดเห็น โดยผู้วิจัยได้ปรับปรุงและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาให้สอดคล้อง  
คลึงกับสภาพของการจัดการประถมศึกษาอีกครั้งหนึ่ง

ทั้งนี้ แนวทางการวิเคราะห์ปัญหาที่สำคัญของระบบการจัดการ  
ประถมศึกษาใน แผนภูมิที่ 6

แนวทางการวิเคราะห์ปัญหาที่สำคัญ  
ของระบบการจัดการประถมศึกษา



แผนภูมิที่ 6 แนวทางในการวิเคราะห์ปัญหาที่สำคัญ

ขั้นที่ 7 พัฒนาแนวทางการพัฒนาระบบการจัดการประถมศึกษา โดยอาศัย ข้อมูลจากสภาพของระบบ ปัญหาที่สำคัญ หลักการและทฤษฎีการบริหาร และหลักประสิทธิภาพ และตรวจสอบ (Verify) โดยผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผ่านการคัดเลือกจากผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการ ประถมศึกษา จำนวน 12 คน (รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบปัญหาและแนวทางการพัฒนา ระบบ ตามภาคผนวก ข.)

ขั้นที่ 8 การสรุปและนำเสนอผลการวิจัย นำเสนอสภาพการจัดการประถม- ศึกษาและปัญหาที่สำคัญของการจัดการประถมศึกษาในลักษณะของภาพรวม นำเสนอผลการ ศึกษาลักษณะ ทศนคติ และความพึงพอใจในการทำงานของผู้บริหารและครู ในหน่วยงาน รัฐบาลและเอกชน ในรูปของสถิติและความเรียง การอภิปรายผลการวิจัย และนำเสนอ แนวทางการพัฒนาระบบการจัดการประถมศึกษา